

Paa den Maade synes jeg ikke, man skal kunne begrænse Betsignelsen af de kirkelige Ordser. Og hvor kan man vente, at man skulde komme bort fra sædvanemæssige Hensyn ogjaa paa dette Omraade med Hensyn til Indgaaelse af Ægtefæls? Skulde man virkelig kunne vente, at kun de, der se Betydningen af den kirkelige Betsignelse af Ægtefæls, ville søge kirkelig Vielse? Vil Forholdet i Almindelighed ikke langt snarere blive det, at man, efter at have været hos Overigheden, ligesom hidtil vil gaa hen til Præsten? Jeg tror, at det vil gaa her som i Thyland, at man snart falder ind i de gamle Folder, de 4 pCt. af Befolkningen, for at tage Forholdet, som det er i Thyland, ville ikke søge den kirkelige Betsignelse, de øvrige ville gøre det ligesom hidtil. Vi havde da i, at det er for de 4 pCt.s Skyld, at man indfører det tvungne borgerlige Ægtefæls, det er for dem, der, som en af de ærede Talere antydede, ere misfornøjede med Kirkens Ritual eller hele Formen af det kirkelige Ægtefæls. De kunne være misfornøjede med den høre Form, de forskellige høre Apparater, der anstilles ved det kirkelige Ægtefæls; det kan være Motivet for nogle, for andre er det jo altsaa, fordi de overhovedet ikke finde det rigtig, at Kirken blander sig i Forholdet med Ægtefæls Stiftelse. Til de stolte mener jeg nu ganske sikkert ikke, der er nogen Grund for Kirken til at tage Hensyn. Stille de sig uden for Folketirkens Opfattelse af Ægtefæls Betsigning, maa de følge den Vej, som er anvist, at søge borgerligt Ægtefæls ved Udtrædelse af Folketirken. Men saa er der Hensynet til Præsterne, det Hensyn, som blev udtrykt ogjaa fra den ærede Ordførers Side, at Formaalet for dette Forslag var den personlige Frihed og Præsteheden. Hensynet til Præsterne vedrøre jo egentlig, som det oftere er blevet berørt, kun Særgsmaalet om frastiltes Vielse. Der kan man paa ingen Maade gaa saa vidt som den ærede Ordfører gjorde, idet han sagde, at der her var en bestemt Strid mellem Statens Opfattelse og Kirkens Opfattelse af Rettigheden til frastiltes Vielse. Det kan man paa ingen Maade sige. Der er inden for de gejstliges Kreds som bekendt meget divergerende Meninger om, i hvilket Omfang det efter Bibelen skulde være befaleet at nægte frastiltes Vielse. Der kan dog være Tilfælde, hvor frastiltes Vielse maa siges, at være i Strid med Kirkens Lære, og for saadanne Tilfældes Skyld er det jo af megen Betydning at søge at lempe Vielseernes høre Form saaledes, at en Præst vil kunne forsvare at stifte Ægtefæls. Og det ved den ærede Ordfører jo meget godt,

at i den Henseende har man gennem Aarene søgt at gøre, hvad man kunde, og jeg kom lejlighedsvis i Fjor til at udtale, at jeg for mit Vedkommende selv nærede stor Sympati for, at den kirkelige Administration skulde strække sig saa vidt som muligt paa dette Punkt. Men jeg tror, at det er at gøre for stor en Indrømmelse til de enkelte Præsters Samvittighed, som søle sig stærkest bevarede af den nærværende Ordning, at man skulde gaa til en saadan Foranstaltning som Indførelse af tvungent borgerligt Ægtefæls for deres Skyld. Den ærede Ordfører udtalte ved Forslagets Indbringelse, at der formentlig til mig var kommet forskellige Vidnesbyrd om, at der Landet over var en ikke ringe Stemning for borgerligt Ægtefæls Indførelse i den Tid, der var forløben mellem Samlingerne. Han henviste til mine Udtalelser om administrative Foranstaltninger paa dette Omraade, som han ikke havde set noget til, og haabede derfor at høre Udtalelse fra mig herom. Jeg skal hertil sige, at det jo ganske sikkert har stillet sig saaledes for mig, at det var ønskeligt at komme til Reformen ad administrativt Vej paa dette Omraade. Jeg har gjort Forsøg i denne Retning, men maatte dog erkende, at det Resultat, jeg derved ville komme til, ikke vilde være fuldt tilfredsstillende for mig selv. Derfor har jeg stillet Sagen i Bero. Jeg har forsøgt at forme mine egne Duster i Lovforslagsform, men jeg er standstødt der, hvor saa mange andre, der tidligere have tænkt over og slyset med denne Sag, ere standsede, nemlig at man kommer til to Klasser Ægtefæls ved at aabne Udgang til borgerligt Ægtefæls for frastiltes. Man kommer til to Klasser Ægtefæls, det kirkelige Ægtefæls og det borgerlige Ægtefæls. Det er Vanffeligheden, som jeg tror er overordentlig vær at komme ud over. Derfor har det ærede Medlem endnu ikke set Frugterne af mine Overvejelser af denne Sag, og naar Sagen igennem et Tidrum af 30—40 Aar har været Genstand for mange kundige Folks Overvejelser, turde jeg maatte ogjaa have Lov til at tage mig nogen Tid til denne Sags Ordning ved Forelæggelse af Forslag. Det vil af, hvad jeg her har sagt, fremgaa, at jeg ikke kan anse det her foreliggende Forslag som noget Grundlag for en Lov om Indførelsen af tvungent borgerligt Ægtefæls. Hvorvidt man for Lovforslagets øvrige Indholds Vedkommende skulde kunne ønske at gaa til en Reform i den Retning, som Lovforslagets §§ 1. og 2. omhandle med Hensyn til Betsignelserne for Indgaaelsen af Ægtefæls,